

ประวัติความเป็นมาก่อนจะมาเป็น สำนักงานรัฐมนตรี

นับแต่มีพระบรมราชโองการจัดตั้งกระทรวงมหาดไทยในสมัยรัชกาลที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๓๕) โดยสมเด็จพระเจ้ากรมพระยาดำรงราชานุภาพ องค์ปฐมเสนาบดี เมื่อเริ่มรับตำแหน่ง ได้จัดสรรอำนาจหน้าที่ในเบื้องต้นของกระทรวงมหาดไทยออกเป็น ๓ กรม คือ กรมมหาดไทยกลาง กรมมหาดไทยฝ่ายเหนือ และกรมพลำภัง

“กรมมหาดไทยกลาง” จะมีปลัดทูลฉลองเป็นหัวหน้า และทำหน้าที่ทั่วไปที่มีในงานของกรมอื่น นั่นก็คือลักษณะงานส่วนหนึ่งของสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยในปัจจุบันนั่นเอง

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๖๖ (สมัยรัชกาลที่ ๖) มีการจัดตั้ง “กรมบัญชาการกระทรวงมหาดไทย” ขึ้น มีเสนาบดีเป็นหัวหน้า ปลัดทูลฉลอง เป็นผู้ช่วย และมีที่ปรึกษาเสนาบดี ๑ นาย กรมนี้มีหน้าที่ควบคุมดูแลราชการทั้งกระทรวงมหาดไทย จนถึงปี พ.ศ. ๒๔๗๖

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เป็นระบอบประชาธิปไตย ได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งกระทรวงและกรม พ.ศ. ๒๔๗๖ กำหนดให้มีกรมเลขาธิการรัฐมนตรี และกรมปลัดขึ้นในกระทรวงมหาดไทย งานของ ทั้ง ๒ กรม จึงแยกจากกันอย่างชัดเจน และในปีเดียวกันนี้ได้มีพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๔๗๖ เปลี่ยนชื่อกรมทั้ง ๒ เป็นสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี และสำนักงานปลัดกระทรวง และเป็นชื่อ ที่ใช้มาจนกระทั่งปัจจุบัน แม้จะมีการแก้ไขกฎหมายปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม อีกหลายครั้ง ก็ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

เมื่อจัดตั้ง “สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี” ในปี พ.ศ. ๒๔๗๖ แล้ว ได้มีพระราชกฤษฎีกา การจัดวางระเบียบราชการสำนักงานและกรมในกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๔๗๖ ขึ้น แบ่งส่วนราชการของสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีเป็น ๒ แผนก คือ

๑. แผนกการเมือง

๒. แผนกตรวจสอบเรื่องราวและความเห็นต่อมาภายหลัง สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี แบ่งส่วนราชการเป็น ๓ ฝ่าย คือ

๒.๑ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป

๒.๒ ฝ่ายตรวจสอบเรื่องราว

๒.๓ ฝ่ายการเมืองและประสานนโยบายภารกิจหน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี

ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๓๔ กำหนดให้สำนักงาน เลขาธิการรัฐมนตรี มีเลขาธิการรัฐมนตรี ซึ่งเป็นข้าราชการเมืองเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวง และมีผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองคนหนึ่ง หรือหลายคนเป็นผู้ช่วยสั่งหรือปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการรัฐมนตรีและมีหน้าที่ ดังนี้

๑. รวบรวมและเสนอข้อมูลเพื่อช่วยในการสั่งการของรัฐมนตรี
๒. ติดต่อประสานงานกับส่วนราชการและหน่วยงานอื่น ๆ
๓. ติดต่อและสืบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องราวร้องทุกข์
๔. ติดตามความเคลื่อนไหวทางการเมืองและเหตุการณ์สำคัญ ๆ ต่าง ๆ ให้แก่รัฐมนตรี
๕. ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการตอบกระทู้และชี้แจงเรื่องต่าง ๆ ทางการเมืองจากสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี มาเป็น สำนักงานรัฐมนตรี

ตามที่ได้มีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๕ หมวด ๑๓ มาตรา ๓๐ กำหนดให้ "กระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการ บำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกเป็นธรรมของสังคม การส่งเสริมการพัฒนาการเมืองการปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัย และการพัฒนาเมือง และราชการอื่นตามกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือ ส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย" และกำหนดส่วนราชการของกระทรวงมหาดไทยตามมาตรา ๓๑ ดังนี้

"มาตรา ๓๑" กระทรวงมหาดไทย มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักงานรัฐมนตรี	(๕) กรมที่ดิน
(๒) สำนักงานปลัดกระทรวง	(๖) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
(๓) กรมการปกครอง	(๗) กรมโยธาธิการและผังเมือง
(๔) กรมการพัฒนาชุมชน	(๘) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย

กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๕ กำหนดให้สำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย มีภารกิจเกี่ยวกับราชการทางการเมือง เพื่อสนับสนุนภารกิจของรัฐมนตรี ประสานนโยบายระหว่างกระทรวง มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์กลั่นกรองเรื่องเพื่อเสนอต่อรัฐมนตรี รวมทั้งเสนอความเห็นประกอบการวินิจฉัยสั่งการของรัฐมนตรี
๒. สนับสนุนการทำงานของรัฐมนตรีในการดำเนินงานทางการเมืองระหว่างรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี รัฐสภา และประชาชน
๓. ประสานงานการตอบกระทู้ ชี้แจงยุติ ร่างพระราชบัญญัติ และกิจการอื่นทางการเมือง
๔. ดำเนินการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ร้องเรียน หรือร้องขอความช่วยเหลือต่อรัฐมนตรี
๕. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานรัฐมนตรี หรือตามที่ รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย
